

Belastingvrij je schuld afboeken... Hoe kan dat?

Pinnen op kosten van de bv is leuk, maar veel dga's hebben een rekening-courantschuld die ze mogelijk niet meer kunnen terugbetalen. Hoe los je dat op?

Ramón Wernsen

De directeur-groootaandeelhouder (dga) die structureel leent van zijn vennootschap om bijvoorbeeld een riant levensstijl erop na te houden ziet zijn rekening-courantschuld snel toenemen. Deze schuld kan in de loop der jaren zo hoog oplopen dat terugbetaling niet meer mogelijk is. De lening kan dan verworden tot een schijnlening. Volgens de Hoge Raad is hiervan sprake als de dga niet de kennelijke intentie en/of de middelen heeft om de schuld ooit terug te betalen.

Wat te doen?

Aflossing van de rekening-courantschuld gebeurt traditioneel door het verhogen van salaris, uitkering van dividend, het afstempelen van aandelenkapitaal of de omzetting van agio (het verschil tussen de nominale en werkelijke aandelenwaarde) in aandelenkapitaal. Daar moet dan belasting over worden betaald.

Pim van Rijswijk, directeur van VRB adviesgroep, stelt dat er een alternatieve methode is om de schuld aan de bv te verminderen. 'Dit kan door deze schuld belastingvrij weg te strepen ten laste van de winstreserves of ten laste van de pensioen-, lijfrente- of stamrechtverplichting in de bv. Belastingvrij wil in dit kader zeggen: vrij van eventuele dividendbelasting en/of loon- of inkomstenbelasting.'

Timing is hier belangrijk. Kort gezegd komt het erop neer dat je de schulden laat oplopen en, wanneer die niet meer terug te betalen zijn, deze laat aanmerken als dividend over voorbije jaren. Voor zover dat jaren zijn waarvoor de definitieve aanslag al is bepaald, heeft de fiscus het nakijken (zie kader).

Met deze methode heeft Cor Overduin, partner bij Grant Thornton, succes geboekt. In een procedure tegen de Belastingdienst in 2010 kreeg hij uiteindelijk gelijk van de rechtbank. 'Een van mijn argumenten was dat de fiscus te laat was met stellen dat de in het verle-

den door mijn klant in rekening-courant gedane opnames belast hadden moeten worden.' Overduin benadrukt dat het hier om maatwerk gaat en dat het dus geen standaardproduct is.

Te goeder trouw

Sinds 2010 heeft de Belastingdienst de mogelijkheid om tot naheffing over te gaan als de dga te kwader trouw is. Volgens Overduin is te goeder trouw zijn een cruciaal element in het succesvol kunnen verdedigen van de methode.

'Als je de opnames uit rekening-courant vijf jaar lang presenteert als een schuld en na vijf jaar aangeeft dat het bij nader inzien toch geen schuld betreft maar een dividendopname, dan kun je de vraag stellen of hier niet bewust getracht wordt de Belastingdienst op een dwaalspoor te brengen', waarschuwt hij. 'Tegenover deze invalshoek staat wel dat een adviseur op basis van voortschrijdend inzicht tot een herkwalificatie kan komen van hetgeen jarenlang als rekening-courantschuld is aangemerkt.'

Ontwikkelingen in de rechtspraak en/of de vakliteratuur kunnen daar een reden voor zijn. Volgens Henry Meijer, directeur van Meijer Fiscale adviessystemen, heeft 99% van de adviseurs te goeder trouw gehandeld. 'Zij verkeren in de veronderstelling dat de schuld aan de bv reëel is, omdat deze kan worden afgelost met een te declareren dividend.'

De conclusie van Meijer is dat een dga een schijnlening van zijn vennootschap — voor zover deze buiten de aanslagtermijn is ontstaan — onder voorwaarden fiscaal vrij kan wegboeken.

'Een dga heeft als aandeelhouder ultimo 2015 een schuldpositie bij zijn ven-

Schijnlening

Als u niet de intentie of de middelen hebt om uw schuld aan uw bv terug te betalen, kan deze verworden tot een schijnlening

Timing is cruciaal

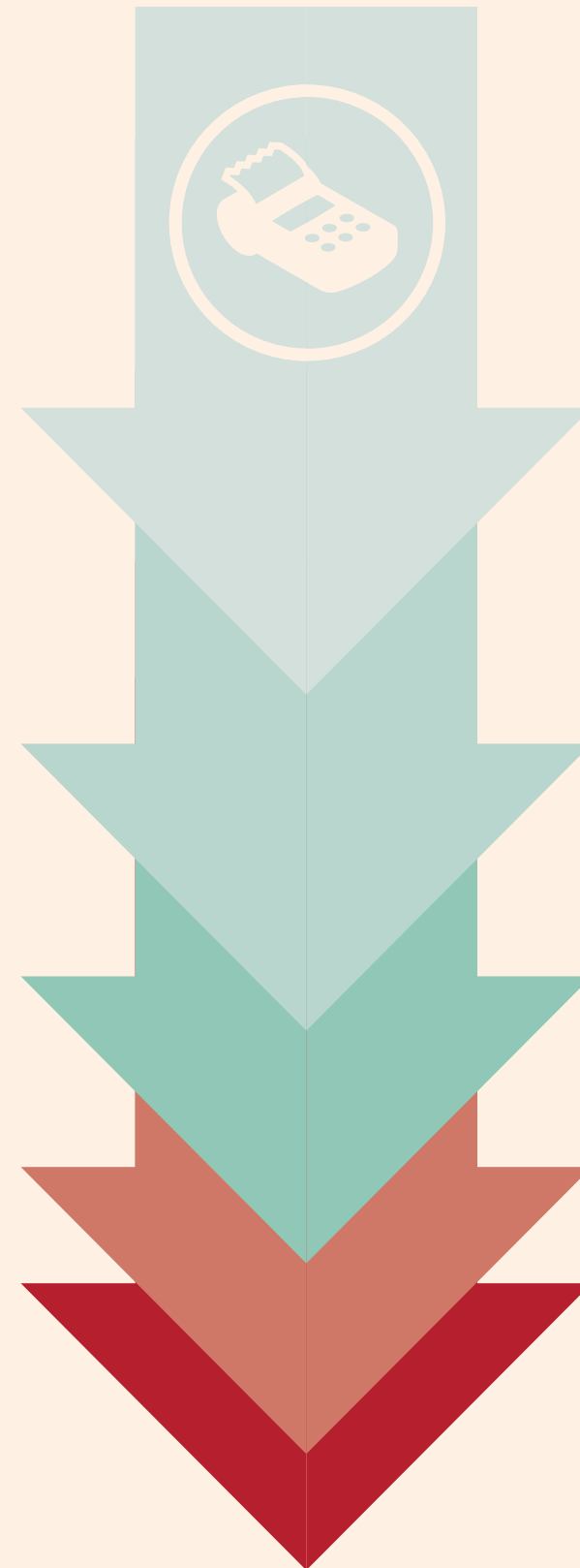
De methode houdt in dat u een streep zet door uw schulden nadat de belastinginspecteur heeft gesteld dat de schulden zodanig zijn opgelopen dat er sprake is van verkapt dividend, maar dat het relevante belastbare feit zich al jaren geleden heeft voorgedaan. De Belastingdienst heeft hierbij het nakijken doordat deze geen nieuw feit heeft en dus geen navorderingsaanslag meer kan opleggen over al definitief vaststaande belastingjaren.

nootschap van € 2.300.000, inclusief de eigenwoninglening', geeft hij als voorbeeld. 'De schuld is de afgelopen vijf jaar jaarlijks met € 200.000 opgelopen als gevolg van rentebijverschrijving en consumptieve opnames. De woning heeft een waarde van € 1 mln. De dga bezit een effectenportefeuille van € 200.000. De bezittingen van de dga exclusief box 2 zijn dus € 1,2 mln waard. Het zogenoemde excessieve deel van de schuld aan de vennootschap bedraagt dan dus € 2,3 mln min € 1,2 mln is € 1,1 mln. Dit bedrag moet worden geacht de afgelopen jaren als dividend te zijn uitgekeerd. Van dit dividend kan € 200.000 aan 2015 worden toegerekend, € 200.000 aan 2014 en zeven ton aan de jaren daarvoor. Gesteld dat de aanslagen van vóór 2014 al definitief zijn opgelegd, zou zeven ton van de schuld kunnen worden weggestreepd.'

Spelen met vuur

Maar er zijn ook tegenstanders. Edwin Heithuis, hoogleraar fiscale economie aan de Universiteit van Amsterdam, betwijfelt of — los van de fiscaal-juridische kwestie — het allemaal wel zo ethisch is.

'De dga bouwt een fiscale claim op, belastingadviseur en inspecteur laten jarenlang de rekening-courant tot grote hoogte oplopen en dan roept de belastingadviseur opeens dat die rekening-courantschulden al meer dan vijf

jaar geleden oninbaar waren. Dat is natuurlijk weinig chic en men kan zich afvragen of het niet in strijd is met de eer en waardigheid van het beroep van belastingadviseur.'

Heithuis vindt dat de belastingadviseur dan het fatsoen moet hebben deze oninbare rekening-courantstand eerder aan te kaarten, zodat de fiscus nog de gelegenheid heeft om na te vorderen. 'Zo wordt op een slinkse manier een gerechtvaardigde claim van de fiscus om zeep geholpen. Maar laat dit een leerschool zijn voor de fiscus, dat hij attenter wordt en die rekening-courantschulden niet te veel op hun beloop laat.'

Volgens de hoogleraar spelen adviseurs die deze methode toepassen met vuur. 'Behalve dat aan zijn klant misschien belastingaanslagen kunnen worden opgelegd wegens verkapt dividend, zou de adviseur zelf nog kunnen worden aangepakt op grond van medeplichtigheid. Dit is beboetbaar en eventueel strafrechtelijk vervolgbaar.'

Nieuw feit vereiste

Het ministerie van Financiën onderstreept dit. 'Gevalen van belastingvrij wegstrepen van een rekening-courantschuld van de dga aan zijn vennootschap zullen wij bestrijden. Belastingvrij wegstrepen komt erop neer dat de dga en zijn adviseur eerst jarenlang onjuist aangifte doen en vervolgens stellen dat de inspecteur niet meer kan navorderen.'

Het wettelijke 'nieuwfeitvereiste' zou dit verhinderen, want dit stelt dat een definitieve aanslag niet kan worden herzien zonder dat een nieuw feit zich voordoet.

Maar volgens het ministerie wordt iemand die opzettelijk onjuist aangifte doet niet beschermd door het 'nieuwfeitvereiste'. 'Er zal navordering plaatsvinden. Daarnaast kunnen in die situaties boetes worden opgelegd of een strafrechtelijk traject worden gestart. In dat laatste geval is de verjaringstermijn twaalf jaar', aldus het ministerie.

Het laatste oordeel over deze methode wordt waarschijnlijk geveld door de Hoge Raad, en wellicht volgt daarop aangepaste wetgeving. Heithuis doet in dat verband de suggestie om rekening-courantopnames voortaan elk jaar als dividend te belasten in box 2. Hiermee is het probleem van steeds hoger oplopende

Ramón Wernsen is zelfstandig financieel planner en publicist.